

RESTAURÁLÁSI DOKUMENTÁCIÓ

(Szakmai beszámoló)

Ism. festő: *Ismeretlen főrangú dáma arcképe*
(olaj, vászon, 92,9x78cm, 18. sz., ltsz.: 54.4343.3)

A Soproni Múzeum gyűjteményében őrzött igen kvalitásos munka a félalakos portrék ábrázolási megoldásait követi: a dúsan redőzött ruházatba öltözött ülő nőalak mosolyogva tekint ki a képből. Jobbjában összecsucott legyezőt tart, míg bal karját ölében pihenteti. Alakja mögött tág horizontú táj húzódik meg. Művészi minősége az átfestések, javítások és sárgult-sötétedett lakkréteg alatt is megmutatkozott.

A festmény átvételi állapota

A munka megkezdésekor a festmény állapota rossz volt. Korábban már legalább egyszer javították: a hordozó két vonalban szakadt, hiányos. Szabad szemmel is jól látható befestések, átfestések csúfították a festett oldalt (például a vászonhordozón középen a hosszanti, nagy szakadást igyekeztek korábban így eltüntetni). Az eredeti vásznat visszahajtották és körben csonkíthatták, mert a festékréteg és a formák (kezek, drapéria) oldalt a húzószélen is folytatódtak. A szakadások mentén és a kép alsó sávjában számos kisebb kipergés mutatkozott. A felső vászon mögött egy alsó, a felmérés során dublírvaszonként értelmezett másodlagos szövet takarta a portré hátoldalát. Ez a másodlagos vászonhordozó is javított és szakadt volt. A kihajló, feslett részeken kibukkanó előoldalán festékréteg nyoma látszott. A hátoldalon a provenienciát igazoló feljegyzés volt olvasható.

A restaurálás elvégzett lépései

- Az átvételi állapot fotódokumentálása, normál-, surló-, és UV lumineszcens fényképfelvételeken.
- Feltérési próbák készítése az előoldalon (oldószerek és keverékük: etanol, aceton, dimetil-formamid, lakkbenzin).
- A szakadások és hiányok mentén található festékrétegek előzetes konszolidálása (MfCo vizes akrilátdiszperzió, ecseteléssel a felületre juttatva).
- A festett oldal teljes felületű oldószeres feltérzése (etanol, dimetil-formamid és szintetikus hígító keveréke), lakkbenzines áttörlés mellett.
- A vászonhordozó lebontása vakkeretéről. A dublírvaszonként értelmezett hordozóról ebben a fázisban derült ki, hogy önálló festményről (női portréről) van szó, amelyet mérete miatt felhasználtak a későbbi arckép felfeszítéséhez. A két festményt nem ragasztották össze, így szétválasztásuk károsodás nélkül volt elvégezhető. Az alsó festmény pergő, lazán kötődő részein a fent leírt anyaggal (MfCo) megelőző jellegű konszolidálást végeztünk.
- A festmény hátoldalának tisztítása során mechanikusan eltávolítottuk a kisebb felületen felragasztott vászonfoltokat, ill. átnyomódott tömítőmasszát. A portalanítás ecsettel, porszívóval történt.
- A hordozó körben felhajtott, másodlagos húzószéleinek (az egykori képfelületnek) egyenesítése, vasalással és préseléssel.
- A hordozó hiányainak (szakadások, kisebb lyukak, szegnyomok és szakadt képszélek) pótlása vászonbeültetéssel, melyek anyaga az eredetihez hasonló vastagságú alapozott lenvászon, Palma Fa vízálló ragasztóval élberagasztva.

- A festett felszín mélységi hiányait színezetlen tömítőmasszával egészítettük ki, a hiányok felületét a környezethez igazítva (anyagai: 7%-os bőrenyv, bolognai kréta, hegyi kréta, velencei terpentín, dammárlakk, Palma Fa vízálló ragasztó).
- A festékréteg kagylósodottsága, a széleken gyengült kötődése indokolta az alapozó- és festékréteg hátoldáról történő, beitatással végzett konzolidálását (anyaga: BEVA 371 40%-os törzsoldatának 1:3 arányú lakkbenzines oldata, ecseteléssel felhordva).
- A hordozó hiányos és meggyengült állapota szükségessé tette annak dublázással való megerősítését. Ragasztóanyagként BEVA 371 lakkbenzines oldatát alkalmaztuk (40%-os BEVA 371 lakkbenzinnel 1:1 arányban keverve), ecseteléssel felhordva, mind az eredeti vászonra, mind pedig az alapozott dublívászonra. Az összevasalás vákuumasztalon zajlott.
- A hordozó újbóli felfeszítése, új, ékelhető, felületkezelt vakkereten. Az új vakkeret méretének meghatározásánál tekintetbe kellett venni, hogy a másodlagos húzószélek megszüntetésével az átvételi állapothoz képest (89x74,5cm) nagyobb külméretű festmény keletkezett.
- A kisebb tömítések aláfestéséhez Lefranc&Bourgeois Linel gouache és Pannoncolor akvarell festéket alkalmaztunk.
- A retuslakkot 15%-os dammárgyanta lakkbenzines oldata adta, amit ecseteléssel hordtunk fel.
- A részben beilleszkedő retusálás során a szakadások mentén és a képszéleken kisebb mértékű formai rekonstrukcióra is szükség volt. A retusálás anyagát olaj-gyanta festék adta (Pannoncolor olajfesték és a fenti retuslakk keveréke).

Összefoglalás

Az elvégzett restaurálással egy addig rossz állapotú, de kiváló festőiségű műtárgy romlási folyamatait sikerült lassítani, készítéskori látványának megközelítésével pedig esztétikuma, megjelenése ismét egységes lett és élvezetessé vált. A munka eredményeként a Soproni Múzeum gyűjteménye egy idáig rejtve maradt festménnyel gazdagodott, amelynek mielőbbi restaurálása elengedhetetlen.

Gyarmati András
festőrestaurátor szakértő
szakmai jegyzékszám: 21-0113

Műterem: 9700 Szombathely, Deák Ferenc u. 48.; Tel.: 0620-9933-763; Email: gyarmati.a@hotmail.com
Szombathely, 2017. február. 20

A Főrangú dáma barokk portréja mögött húzódó második hölgyportré részletei.

